

est infideli detentio. Et ut breuiter
 concludam omnes qui primos
 iniuste persequuntur illisq; sunt in
 festi homicide crudeles nuncupan-
 tur. sicut patet de perditio. Ho-
 micidium. c. homicidiorum. c. Tria
 sunt genera. Nam ergo clemen-
 tes et pii quatenus crudelitate re-
 iecta dignos reddam nos ipsos
 ad habendam hanc gratiam. et in fu-
 turo sempiternam gloriam in qua
 uiuat et regnat deus per omnia se-
 cula seculorum. Amen

¶ Sermo de amulso et au⁹ de co-
 gnitione dei et de debito sibi exhi-
 bendi honore ac cultu

Quoniam deus oculis cor-
 poris non videtur quod re-
 motissimus est a sensu
 ut docet Aristoteles in p-
 logo metha. In varias noxias
 et opiniones errorum homines dila-
 buntur et aut negant esse deum aut
 deos plures fingunt aut ea que
 de diuinam personam pluralitate
 secundum fidei traditionem dicuntur
 acceptare nolunt. Inde fit ut diui-
 nus cultus minuat neque debita
 exhibeatur reuerentia ipsi deo que
 in hoc sermone de deo glorio-
 so merito pertractandum censui ut
 sic eum agnoscentes maiestatem
 eius honore debito persequamur.
 In superioribus namque de timore

suorum iudiciorum diximus ante
 do vero circa honorem qui sibi de-
 betur a nobis insudabimus. De
 deo igitur tractatum tria miste-
 ria eluadare conabimur

- Primum de cognitione generalis.
- Secundum unitatis eternalis
- Terium unitatis personalis.

De generali cognitione dei.

Capitulum primum

Portandi sunt omnes ho-
 mines mundi ut deum
 cognoscere studeant quod
 sine cognitione dei cetera quoque que
 grandia existimantur parua sunt
 et uilia. ex quo deus Iheremias dixit.
 Non gloriatur sapiens in
 sapientia sua nec diues in diuitiis
 suis nec gloriatur fortis in forti-
 tudine sua. sed in hoc gloriatur
 qui gloriatur seire et nosce me.
 quia ego sum dominus. Verum
 tamen quidam deum esse minime
 credunt. de quibus dicit Damascus.
 In tantum preualuit primi-
 tiua hominum malicia ut dicant
 non esse deum. De his loquitur
 sic Tullius in primo de natura
 deorum. Quidam dixerunt totam de
 diis immortalibus opinionem esse
 factam ab hominibus sapienti-
 bus reipublice causant quos ra-
 tio non posset eos ad officium re-
 ligio duceret. Modi falsita-
 tis sectatores quod aliud quam fatuos

dixerim cogitare nāq; vel dicere
deū nō eē nō nisi ex stulticia pue
mre p̄t. **R**eo p̄s. inquit. Dixit
insipientem corde suo nō est deus
Et **I**her. iij. dicit deus. Stul-
tus populus meus me nō cognō
uit filij insipientes sūt et recors
des. Quare autē stulticia sit co-
gitare q; nō est deus apparet ex
hoc q; rāconabiliter quilibz p̄t
si velit cognoscere deum eē p̄pter
quinq; specula que deum eē ap-
tissime manifestant

Primū dicitur naturalis legis
illuminatio

Secūdū sc̄pture testificatio

Tercū mūdi p̄ductio

Quartū creaturaz ordinatio

Quintū omnīū desideratio

De naturalis legis illumina-
tione in cognōe dei

Primū speculum in quo
lucet veritas diuini esse
dicitur naturalis legis
illuminatio. Ab ipso vtiq; sūmo
patre accepim⁹ naturalē legem
qua quilibet rāconē vtens cogno-
scere potest q; deus est. Nā p̄ si-
to q; aliquis mox natus exponē-
retur nutireturq; aut ī mari a
marinis beluis. aut ī silua a fe-
tis idonitis nec cōideret vnq; vel
audiret quicq; de deo didi q; p̄-
mū ad annos discreōnis atin-
geret ex lumine rāconis nabita

lis cognosceret q; de⁹ est lic; in
pticularū errare posset credens de-
um eē aliquam creaturā hec om-
nia pbātur et roborantur didis
et testimonio sapientū. Inquit
Hug⁹ in libro de fide ad petruz
Nihil tantū nouit mens q̄tum
deū eē et se. et **D**amascen⁹ Cog-
nitio existendi deū nobis natu-
raliter inserta est. et **H**ugo de
sancto victore. Sic de⁹ cognō-
nē suaz in homine tempauit vt
sicut quid es; non poss; compre-
hendi ita quia es; non posset iga-
norari. et **C**icero libro. i. questis-
onum tusculanarū. Nemo hōim
tam immans cui⁹ mentē nō im-
buerit diuinitatis opinio. et idē
libro primo d̄ legib⁹. Nulla gēs
est tam immāsueta taz fera que
non etiā si ignoraret qualē ha-
bere deum debeat nō tamē habē-
dum sciat. Ex hoc idem libro. i.
de natura deoz ait. **P**ythago-
ras iussu atheniensium vrbe et
agro exterminat⁹ est libriq; ei⁹
combuste sunt p̄pter hoc q; hoc
cōmūe verum in dubiū reuocauē-
t. **I**n. ij. vero d̄ natura deoz di-
cūt. Natura nisi cognitū incōpre-
hensumq; animis idē haberem⁹
sc; q; de⁹ est nō tā stabilis ei⁹
opinio p̄maneret nec cōfirmare-
tur diuinitate tēporis sed vna
cū seculis etatibusq; hōminū in-
ueteraretur

De testificacōe scripture in cognicione dei

Secundū speculū in quo cognoscere possum⁹ qd de⁹ est dicitur scripture testificatio. Omnis quippe scriptura utriusq; testamenti deus eē predicat de quo sic incipit p̄ncipiū genese. **I**n p̄ncipio creavit de⁹ celū et terram. et vsq; ad finem magnalia dei clare proclamat. **N**eq; opus est singula recensere que de deo continentur in illa cū vt diximus tota circa dei viuentis misteria stupenda versetur. **D**octores in sup̄ sancti illius scripture interptes eruditissimi d̄ deo gloriose loquūtur quocū aliqua dicta hic interponenda duxi. **I**nquit **Cassiodorus** sup̄ psalmū illū **M**agn⁹ domin⁹ et laudabilis nimis. **D**eus ē virtus inexplicabilis pietas incomprehensibilis sapiēcia ineffabilis cuius vera diffinico est finē in suis laudib⁹ nō habere. et **Boetius** li. de trinitate. **D**e⁹ est eē pulcherrimū fortissimūq; vere vnum in quo nullus numerus nullum in eo aliud preter qd id quod est. et **Anselmus** in prosologion **D**eus est pulchritudo que nō videtur odor qui olofactu nō capit sapor qui non cognoscitur bonitas que nō sentitur. et **Gregorius** in moralib⁹. **D**eus est viuificatrix virtus causa causarum

vita viuētiūm rationabilium creaturarum. et libro. i. de libero arbitrio. **D**eus est quo nil superius eē constat eternus comutabilis. et **Aug⁹** .xv. de trinitate. **D**e⁹ est qui est omnium potentissimus speciosissimus beatissimus quem mori mutari corrumpi est impossibile. et **Aug⁹** .li. de vera religione. **D**eus est incommutabilis natura prima vita prima eētia prima substantia. et **Aug⁹** .v. de trinitate. c. iij. **D**eus ē substantia vel vt melius dicat eētia cui ipsum eē maxime ac verissime competit. **N**ota hic qd nomen substantie s̄m communem hominum acceptionem a subsistendo videtur dici s̄m **Aristo** in predicamentis. et s̄m hoc substantia grece vsia dicitur quia subsistit. **C**orpus autem quia subsistit substantia dicitur vnde cum forma pura que de⁹ est nulli subsistat proprie substantia dici non potest. **P**erum absolute nomen substantie sumitur s̄m qd dicitur qd substantia est quod non est ab alio sed semp̄ ex hoc est qd ppria intra se virtute consistit et sicut potest dici causa prima substantia. **U**nde **Auicenna** .li. viij. c. iij. **Q**uamuis refugiam⁹ de deo dicere nomen substantie nō tñ intentione; cui⁹ intentio est res habens qd dicitur stabilem cuius esse est eē

quod non est in subiecto corpore vel a
nima. et propter hoc potest dici sub-
stantia. Melius tamen dicitur
eentia. sicut enim ab eo quod est sci-
re dicitur scientia. ita ab eo quod est
esse dicitur eentia. Et quod ille max-
ime est qui dicit ego sum qui sum
ideo proprie dicitur eentia secundum Ihe-
romimum et Damasum papam quoniam
ipse est origo et principium essen-
di et quod est a quo est quicquid
est secundum Algazelem .ij. metha.
et quod nostrum esse copatione illius est
non esse. sicut dicit Plato in thi-
meo. Philosophi etiam qui veritatem in hac
parte mentem tenuerunt de deo
magnifice multa dixerunt. Au-
cenna .viii. metha. sic ait. Deus
est bonitas pura in desiderio om-
nium. et Cicero in primo de na-
tura deorum. Deus est quo mi-
hil beatius nihilque bonis omni-
bus affluentius excogitari potest. et in
ij. de natura deorum. Deus est natura
prestans quo nihil est melius. et
Albumasar in maioribus introdu-
ctionibus. Deus est mouens om-
nia immobilis incorruptibilis
altissimus cuius nomen est bene-
dictum et exaltatum exaltatione max-
ima. et Aristoteles in primo de celo et
mundo. Deus est apud quem est
vita fixa sempiterna in secula
seculorum que nec finitur nec de-
ficit. et xij. metha. Deus est no-
bilissimus omnium entium et
nihil eo nobilius

De mundi productione ad cog- nitionem dei

Utrum speculum quo cog-
noscere poterimus deum
esse dicitur mundi produ-
ctio. Nam productum hunc mun-
dum credimus ab aliquo poten-
te sapiente optimoque artifice.
hic autem esse non potuit nisi deus.
Nam si cuncti reges et philosophi quot
quot fuerunt quot sunt et erunt con-
uenirent in unum nec minimum
florem producere possent de no-
uo. Deo ait sapiens .xiiij. c. sa-
pientie. A magnitudine speciei
et creature poterit creator eorum
cognosci. et Augustinus .li. xi. de ciuitate
dei inquit. Exceptis prophetis
in vobis mundus ipse ordina-
tissima sui mutabilitate et mo-
bilitate et visibiliu omnium pul-
cherissima specie quodammodo ta-
cite et factum se esse et nisi a deo
ineffabiliter atque inuisibiliter
se fieri potuisse proclamat. et Aug-
ustinus .li. x. confessionum. Inter-
rogavi de deo meo celum et
lunam et stellas et responde mi-
hi neque nos sumus quod queris et
dixi omnibus qui circumstant for-
res carnis mee dicite de deo meo
aliquid et exclamauerunt voce
magna. Ipse fecit nos. Interro-
gatio mea intentio mea et respo-
sio eorum species eorum. et de
hoc Job .xij. capitu. Interroga

iumenta et docēbūt te volatilia
 celi ⁊ indicabūt tibi loquere ter
 re et respōdebit tibi et narrabūt
 pisces maris. Quis ignorat q̄
 hec omnia manus domini fecerit
 Iactanā⁹ vero libro p̄mo dñi.
 insti. Orpheus inquit vetustissi
 m⁹ poetarum dominum deum ve
 rum ⁊ magnum primogentum
 appellat eo q̄ ante ipsum nihil
 sit gentū et ab ipso cuncta sint
 generata

De creaturarū ordinacōne ad
 cognoscendum deum

Quartū speculū in quo o
 nnes p̄nt inuestigare de
 um eē dicit creaturarū
 ordinacō Omnia em̄ que sunt
 in vniuerso in tanta vārie
 tate ordinata sūt ita q̄ Arist. di
 cit in .xij. metha. Nihil natura
 liū aut in celestib⁹ aut in terre
 scib⁹ est sine ordine. videmus
 nāq̄ cōtra vias naturas ignis et
 aque aëris et terre in vni⁹ mun
 di cōseruacione adinuicē cōuenī
 re ⁊ indissolubiler p̄manere vī
 dem⁹ corp⁹ omnū ordinatissi
 mos motus videm⁹ rez insensī
 bilium regulatissimos ad suos
 effcūs innumerabiles modos vī
 dem⁹ corpora superiora in hec in
 feriora influere et vñ tāta in om
 nib⁹ reb⁹ mēsuā certe ab ip̄o dō
 de quo ap̄ls ad roma. xij .c. ait

Quē a deo sūt ordinata sūt. Iō
 et Arist. i. methexorū .c. v. ait
 Ordinacō eorū que sūt in mun
 do est ex disposicōe p̄mi p̄nci
 p̄ij qui est de⁹ gloriofus

De desideracōe omnū in cog
 nicionem dei

Quintū speculū in q̄ deū
 eē deplēdim⁹ dicit oīm
 desideracō. Impossibile
 nāq̄ est eē aliquid in appetitu si
 ue nature siue rāōis q̄n illud sit
 Impossibile ē q̄ graua tenderēt
 deorsum nisi ess̄ centū Impossi
 bile ē q̄ flumina mouerētur ad
 mare nisi ess̄ mare. Impossibile
 est q̄ animalia peterent abuz si
 nō ess̄ abuz quia in .ij. de celo
 et mundo dī q̄ natura nō facit a
 liquod factum vanū. ⁊ in .iij. de
 anima Natā nihil facit frustra
 Sed hōmes appetunt cognoscē
 veritatem et habere bonitatem.
 ergo oportet q̄ sit aliqd̄ verum
 cognoscibile quo cognto mēns
 humana quiescat ⁊ aliqd̄ bonū
 diligibile quo adeptō nil vlti⁹
 desiderare queat. Sed hoc ī nul
 la creatura inueniri potest. ergo
 oportet ponere deum esse. Sed
 insultant quidam nobis asseren
 tes non eē opus tam p̄lixā di
 scepacōe cōtendere vt deum eē
 monstretur. Credim⁹ aiunt hoc
 et firmiter id tenem⁹ sed vtnā

nō sint de numero illoꝝ de qui
bꝝ dicit aplūs ad titū. i. Cōfite
tur se nosce deum factis autem
negāt cum sint abhominati et
incredibiles et ad omne opus bo
nū reprobi. Si deū eē cognoscūt
dominū omnīū vbi eius obedi
entia et filioꝝ obseruācia man
datoꝝ. Si deū credūt omnipotēte
et iustū vbi timor eius. Si deuz
suū benefactore existimant vbi
laus et gloria vbi gradaz actio
O dānabilis et fatua multitu
do cecitatis. qui dicēdo dñe dñe
saluos fieri se putant. hīs dicit
Matth. vii. Non omis qui dicit
mibi dñe dñe intrabit in regnū
celoꝝ. sed qui fecerit voluntatē
patris mei qui in celis est.

De hīs qui plures dicūt eē
deos ad cōuincendū eos vnum
tantum eē deum

Capitulum secundum

Qontra eos qui plures
eē deos dicūt in hoc se
cūdo misterio videlicet in
sistendum est vt plenā veramqꝫ
de deo noticiā habeamꝫ. Nā pa
tū est credere qꝫ sit deus nisi qd
et vnꝫ tantū sit cōfiteamur. et li
cet simpliciter pureqꝫ hoc sit ac
ceptandū tamen ad cōuincēdos
incredulos pbare nitentur qꝫ
deꝫ est vnꝫ quinqꝫ modis

Prīmꝫ dē cōtrañōꝝ solucō
Secūdo scripturaz testificacō
Terā theologoꝝ ratio
Quartus gentiliū et phoꝝ
confessio
Quintus ydolatraū supersticia

De cognicōe vniꝫ dei ex cō
trañōꝝ solucōne

Primus modus quo p
bamꝫ qꝫ deus est vnus
dicitur cōtrañōꝝ solucō
Nām qui deos plures esse volūt
arguūt tripliciter. Primo sic ex
ij. topicoꝝ hēt qꝫ plurā bō sunt
meliora paucioribꝫ. s. plures dij
sūt plura bona. ergo meliꝫ eē
plures qꝫ vnū. s. s. fm anselmū
Omne qd eē meliꝫ arca deū est po
nendū. ergo nō est ponē plures
deos. Secūdo arguūt. qꝫ apłs
dicit. i. ad cor. viij. Diquēde sūt
dij multi et dñi multi. Terco ar
guūt. qꝫ vnū qd qꝫ pfectū cū pōt
pducere sibi simile. sed diuina
eēcia est pfectissima. ergo pōt
eēciam sibi simile pducere sed
eē et posse in diuinis idem sunt
fm dyonisiū. ergo eēcia diuina
pducit aliā eēciā. et aliā abiaz
in infinitū. s. ad primū argū
mentū respōdet Bona. in. x. dij
qꝫ dictum phi. habet veritatem
in bono creato et finito quod ra
tione sue finitatis recipit boni
tatis augmentum per addicio
nem alterius boni. Non autem

intelligi potest de bono infinito
qd auctu no potest. Ad secudu
diat Bona. iij. di. i. qd hoc nom
deus sumitur triplater

- Primo nuncupatiue
- Secundo adoptiue
- Tercio naturaliter

Apstol9 ergo diat qd fut dij
multi nūcupatiue. Un ad phil.
ij. c. dixit. Apstolus de gulosis
Quoz deus venter est r de ami
as dei diat psal. Ego dixi. dij
estis et filij excelsi omes. Ad ter
tiu obiectu diat Richard9 m. i.
di. ij. qd illud qd adduat de pro
ductione similis intelligendum
e in generabilib9 et corruptibili
b9 neq ppterea iudicam9 solem
imfectum qd no pot aliu solem
generae nec angelu qd no pt ge
nerare alium angelum

De cognitione vni9 dei ex scri
pturatum testificacione

Secund9 mod9 quo pro
bam9 qd deus est vn9 di
atur scripturaz testifi
cacio. Inspiciantur omnes scrip
ture tam veteris qd noui testame
ti et inueniemus qd deus vnus
vndiqz pclamatur. Vnde exo.
xx. Non habebis deos alienos.
et Deut. iij. Non est alius deus
neq in celo neq i terra. et Deu
teronomij. iij. Pato et cogita i
corde tuo qd dominus ipse fit de

us in celo sursum et in terra de
orsum et no sit ali9. et Deutero.
ix. Audi israhel dñs de9 tu9 vn9
est. et Deutero. xxxij. Videte qd
ego sum sol9 r no sit ali9 de9 ex
me. et. ij. Re. vij. c. Magnifica
tus es dne de9 quia no est simis
lis tui neq est de9 extra te. r. iij.
Re. xix. Tu es de9 sol9 omniu re
gum terre. et. ij. Paralipo. ij. c.
Magn9 est dñs de9 noster sup
omnes celos. et Judith. ix. Tu
es de9 r non est ali9 preter te. r
Dauid psalmo xvij. Quis de9
preter dominum aut quis deus
preter deum nostrum. et psal.
lxxi. Benedict9 domin9 de9 qui
facit mirabilia magna solus. et
psal. lxxxij. Tu solus altissim9
in omni terra. et psalmo. lxxxv.
Magnus es tu r faciens mira
bilis tu es de9 solus. et Papiēs
ecclesiastica primo. Vn9 est a luf
sim9 crea tor omnipotens rex me
tuendus nimis. r ecclesiastica.
xxxvi. Non est alius de9 nisi tu
r Psal. xli. Ego dominus pri
mus r nouissimus. r Psal. xlv.
capitulo. Ego dominus r non
est alius r extra me non est de9
Et idem habetur de summa tri
nitate r fide catho. ca. i. r xxx iij
di. c. Qui epus. r. xlv. di. c. De
iudeis. r prima questione pma
capitulo Hij q. r capitulo Pau
liamste. r. xi. q. iij. capitulo Ad
mensam. r. xxij. q. iij. capitulo

Si quis. et. xxiii. q. i. c. loquitur
7. xxvi. q. vi. c. No licet. 7. xxvii
q. v. c. Puto

De cognitione vniuersi dei ex
theologorum ratione.

Tertius modus quo p
bam q de est vn di
tatur theologor ratio.
Dnt apud theologos quinqz ra
tiones p apue quibz cōcluditur
q deus est vn.

- Prima dicitur potestatis.
- Secunda caritatis
- Tercia intellectus infinitatis
- Quarta bonitatis
- Quinta causalitatis

De prima ratione theologor
scz potestatis dei ad ostendēdā
dei vnitatem

Prima rō dicitur p tatis
quā ponit Bona. di. ij. i
dicens Stat em ista q
deus sit omnipotentissim⁹ ergo
poterit facere q omis alia poten
cia a sua nihil possit. ergo si sūt
duo dii diuersi in natura hoc po
test vnus facere de altero q alē
nihil possit et eōuerso s cui po
tēcia p t auferri nō est deus. g^o
nō sūt duo nec plures dii. Hāc
rationē tangit Lactana⁹ in. i. li.
diui. insti. dicens. Sit igit nū
operis questio illa consequens
atqz secūda. P t p tate vni⁹ di

mūdu regat an ve multorum
nemo est qui dū sapiat rationē
qz secū putat qui nō vnū eē in
telligat qui et cōdidit omnia
et eadē qua cōdidit virtute mo
dere. qd em multis op⁹ est ad
mūdi regimē sustinēdū nisi for
te arbitremur. si plures sint mi
nus hē singulos neruoz atqz
virtū qd quidē faciūt hī qui mē
tos eē volūt qz necesse est imbe
cilles eē siquidē singuli sine aux
ilio reliquoz tante molis guber
naculum sustinere nō pnt. deus
autē qui est eterna mens ex oī
v t qz p tē p f e d e cōsumate qz vir
tutis est. qd si v r ū sit. vnus sit
necesse est. potestas em vel vir
tus absolute retinet suā p p r i a m
firmitatem. Ad autē solidū est
existimandū cui nihil decidere.
Ad p f e d u m cui nihil possit acce
dere. Hec ille

De secūda rōe theologor
scz caritatis ad ostendēdā dei vni
tatem

Secūda rō ad vnitatē
dei ostendēdā dicit carita
tis que ponit ab eodez
Bona. vt supra. Nā si sūt duo
dii diuersi quoz vterqz est sū
mū bonū aut vn⁹ diligit alteruz
vt diligendus est aut nō. si sic
cum vterqz sit summū bonum
vterqz diligendus est amōe fru
itionis. ergo vterqz fruitur al
tero sed qui fruit alio bono a se

indiget illo . ergo uterq; est in-
diges ergo neuter de9 si vn9 nō
diligat aliū . ergo null9 de9

De tertia rācōe theologorū
sc3 infinitatis intelled9 ad oste-
ndendam deivnitatem

Tercia rācō dicit̄ intelle-
d9 infinitatis . Hanc po-
nit Scot9 . di . ij . p̄mi di-
cens . Quia intelled9 diuin9 est
infinitus . intelled9 diuin9 cog-
noscit qd̄cuq; intelligibile perfe-
ctissime q̄tū est intelligibile i se
Si sūt duo dij sūt A r B A ergo
cognoscit B p̄fectissime q̄tū B
est cognoscibile . Sed hoc ē im-
possibile quia aut cognoscit per
B eēndāz aut nō . Si nō et B ē
cognoscibile p eēndāz . ergo n̄
cognoscit B p̄fectissime q̄tū B
est cognoscibile . Nichil enim
cognoscibile p eēndāz p̄fectissi-
me cognoscit nisi cognoscat per
eēndāz suā vel p aliqd̄ p̄fectius
includens ipsā eēndāz q̄ sit ip-
sa in se . eēndāz autē in B in nul-
lo p̄fecti9 includit̄ q̄ in B . q̄
tūc B nō est de9 . Si autē cog-
noscere9 A per eēndāz B . ergo a-
ctus ipsi9 A est posterior natura-
li eēndāz ipsi9 B et ita A nō erit
de9 . Qz act9 ipsi9 A sit posterior
ipso B . Probo . Quia om̄s act9
cognoscendi q̄ nō ē idē obiecto
ē posterior obiecto neq; em̄ p̄or
neq; sibi nā erit actus cū obiecto

plio ab actu . quia tunc act9 pos-
set intelligi sine obiecto sicut e-
cōuerso

De quarta rācōe theologorū
sc3 bonitatis ad ostendendam dei
vnitatem

Quarta rācō dicitur boni-
tatis . hoc est Tho . li . i .
contra gentiles . c . xliij .
ubi ait . Impossibile est esse duo
summe bona qz quod p̄ sup̄abun-
dantiā dicitur om̄i soli conue-
nit . sed de9 est summum bonuz
ergo est vn9 sol9 .

De quinta rācōe theologorū
sc3 causalitatis ad ostendendam
deivnitatem .

Quinta rācō dicitur cau-
salitatis que ponitur a
petro de aquila di . ij . p̄-
mi . Dicit enim sic . Ponatur qz
sint duo dij et vnus velit petrum
producere r alius non aut Pe-
trus producat̄ aut non . si sic
ergo ille qui non vult non erit
deus . si non . ergo ille qui vult
non erit deus . Si dicas qz p̄pi-
gere pacta r ita sunt conco rdes
non valet quia eiusdem e ffcūs
non p̄nt eē due cause totales in
eodem ordine cause sed infinita
potencia est causa totalis esse
ctus in rācōe cause p̄ime . er-
go rē .

De cognitione vniuersi dei ex
gentilium et philosophorum con-
fessione

Quartus modus quo p-
bamus qd deus est vnus
dicitur gentilium et phi-
losophorum confessio. Dicit enim
Lactantius libro primo diuina-
institutionum. Poete quibus de-
os carminibus ornauerunt et eo-
rum res gestas amplificauerunt
summis laudibus. sepius tamen
conferuntur spiritui vel men-
te vna contineri regis omnia. Et
Augustinus li. viij. de ciuitate
dei inducit platonem qui ait.
Deus est vnus verus et opti-
mus qui cuncta precellit. et Ari-
stoteles. viij. phisicorum. Vnum
inquit mouens magis quam multa
oportet existere. et in. xij. metha-
ph. Vnus inquit dominatus et vnus
princeps. et Lactantius libro pri-
mo diuinarum institutionum post-
quam enumerauit opinionem Tale-
tis milesij pitagore anaxagore
antiscemis cleantis crisippi et ze-
nonis qui de deo varia sunt lo-
cuti concludit dicens. Horum ta-
men sententia quam sit incerta
eodem tamen spectat ut pruden-
tiam esse vnam consentiant

De cognitione vniuersi dei ex
paganorum superstitione

Quintus modus quo p-
bamus qd deus est vnus
dicitur paganorum su-
perstitione. Nam pagani qui deos
multos sibi preferebant supersticio-
se quidem ad talem deueniunt
insaniam. Nam ut inquit Tho-
mas. xxij. q. xxiij. aliqui non con-
siderantes deum sed admittentes
pulchritudinem et virtutem crea-
turarum ipsas pro deo sunt ve-
nerati. De quibus sapienter. xij.
sic scribitur. Nam sunt omnes
homines in quibus non subest
scientia dei. et de hijs que vide-
tur bona non potuerunt intelligere
eum qui est neque operibus atten-
dentes cognouerunt quis esset ar-
tifex. sed aut ignem aut spiritum
aut titanem aere aut gyrum stel-
larum aut nimiam aquam aut so-
lem aut lunam. rectores orbis
terrarum deos putauerunt. Et eu-
sebius paphilij libro primo de
euangelica preparatione inquit
Pyrodox de prima hominum theo-
logia scribente. audiamus. Egi-
ptios fuerunt primos omnium cum
in celum oculos sustulissent mo-
tum ordinem et quantitates ce-
lestium corporum admiratos sole
ac luna deos putasse. et ibi pla-
to in cratilo. sic scribit ad verbum
Videntur mihi primi grecorum
eos solummodo deos putasse quos
etiam nunc multi ex barbaris
colunt solem videlicet ac luna
tellurem stellas ac celum. Nam

cum ipsa cernerent theim semp
 hoc ē curere atq; reuoluū ab hac
 ipsius theim natura theos .i. de
 os appellarunt. Nonnulli uero
 moti sunt propter inordinataz
 affectionem ad suos et cum de
 fundi eēt statuas in eorū me
 moriam dedicarunt quas aq; fa
 muli ad complacēdā domi
 noz salutaē ueneratq; cepissent
 mox demones illas ingressi re
 sponsa dare ceperūt quare et sta
 tuis diuinus honore est cōsecra
 tus. **Unde yfido. libro .x. ethi.**
 refert q; a mīno cetera sunt ydola
 modo qui sequitur. **Mortuo**
 siquidem bello patre eius mīn
 in solacū doloris fieri fecit ima
 ginem patris sui. cui multaz ex
 hibebat reuerētiaz. **Proinde** ho
 mines regionis sibi blandire uo
 lentes diuinos honores imagi
 nē exhibere ceperūt. **Hoc exem**
 plo plures ceteris suis mortuis i
 mages ceperunt dedicare. **Et**
 sicut ab idolo belli cetera traxerūt
 originem. ita et ab eius nomine
 nomina generaliter acceperunt.
Sicut em̄ belus dicitur est ab as
 sirijs sic et alie nationes scdm
 ydeomatū et linguarum varie
 tates alie beel alie bel alie baal
 alie beelphogor alie beelzebub e
 orū ydola uocauerunt. **Quos** i
 taz pagani deos dicebant ho
 mines fuisse monstratur. et p
 omnis cuiusq; uita vel meritis
 apud suos coli ceperunt. **Et a**

puḍ egiptios isis apud cretam
 iupiter apud mauros iuba a
 pud latinos faunus apud rōa
 nos quatinus apud atixeniēses
 minerua. in quorum laudib⁹
 accesserūt poete qui eos in celū
 compositis carminibus extule
 runt. **Sunt** et alia multa que
 nos breuitatis cā dimittimus.
Igitur ut scribitur de sūma tē
 nitate et fide catholica. **cap. i.**
 firmiter credimus et simpliciter
 confitemur q; unus solus est ue
 rus de⁹ eternus incommutabilis.

De tēnitate personali.

Capitulum tertium

De altissima tēnitate ā
 mō dicēdū erit. **Quā** tē
 cet unam ueraciter dei
 confiteamur naturam unamq;
 substantiā tam tres in diuinis
 personas fideliter proclamam⁹
Ad cuius rei pleniorē habē
 dam noticiam quinq; de ipsa in
 effabili tēnitate occurrunt cō
 sideranda.

- Prīmū naturalis cognitio
- Scdm scripturē p̄nunciatio.
- Tertiū superna reuelatio
- Quartū p̄sonarū terminatio
- Quintū fidelium obligatio

De cognitione tēnitate di uinarum personarum.

Diximus quod considerandum
occurrit de trinitate de
naturalis cognitione ubi vi-
dendum est utrum per rationem natura-
lem possit cognosci trinitas per-
sonarum diuinarum. Et respondet Ale-
xander in i. summe. et th. i. pte.
q. xxxij. q. impossibile est per ratio-
nem naturalem ad cognitionem trini-
tatis venire quia hoc per rationem naturalem
in cognitionem dei venire non potest
nisi ex creaturis. creature autem
ducunt in dei cognitionem sicut ef-
fectus in causam. hoc ergo solum ra-
tione naturali potest de deo cogno-
sci quod coexistere ei necesse sit si deum
quod est omnium entium principium
virtus autem creatura dei est com-
munis toti trinitati. unde pertinet
ad unitatem eandem non ad distin-
ctionem personarum. Per rationem er-
go naturalem cognosci potest de deo
ea que pertinent ad unitatem ean-
dem non autem ea que pertinent ad di-
stinctionem personarum. Qui autem
probare nititur trinitatem personarum
naturalis ratione fidei dicitur deo-
gare. Primum quidem quantum ad di-
gnitatem ipsius fidei que est ut sit de
rebus inuisibilibus que rationem hu-
manam excedunt. Secundo quantum ad
utilitatem trahendi aliquos ad fi-
dem. cum enim aliquis ad probandum fidem
inducit rationes que non sunt cogens
tres credit in derisionem infidelium que
credunt quod homini rationibus imitari-
mur et propter eas credamus. Deo

dicit Hilarius libro de trinitate
Non putet homo sua intelligen-
tia sacramentum generationis et pro-
cessionis se posse consequi. Et dy-
onysius li. de di. no. Non est in-
quit audendum dicere aliquid nec
cogitare de super substantiali oc-
cultis diuinitate propter ea que di-
uinitus nobis ex factis eloquijs
sunt expressa. Notandum tamen secundum Jan-
dul. in i. di. iij. q. possumus pro-
pymaginem venire in cognitionem
trinitatis in diuinis non tamen
suppositorum sed personarum ut
arguatur sic. Omnis perfectio
que est in nobis eminens est in
deo. Ita conceditur a philo. q. con-
cederet quod species superior contine-
ret virtualiter omnem perfectio-
nem inferioris remota imperfec-
tione sed perfectio est in no-
bis mens notitia et amor. ergo
arguitur esse in deo. Istud accep-
tat a philosopho qui in xij. me-
thaphi. ait. quod in deo est summus
intellectus et summus intelligen-
ter et summa voluntas summe volu-
ptuosa. id est gaudiosa ubi Co-
mentator commento xxxvij. p-
bat quod in deo est intellectus et vo-
luntas et actus eorum quibus non pro-
ditam reuelationem. Hoc idem
est in fine comenti. xxxvi. quod in deo
est trinitas perfecta sed dicit quod
hanc trinitatem putauerunt christi-
ani esse trinitatem suppositorum
et illud ipse negat sed male negat

hoc dicit **Aug.** **vij.** confessionū fu
 isse de mente platonis. et .x. de
 unitate dei. **c. iij.** fuisse de mente
Porphyrij. Concludendum ergo
 fm **Tho.** ubi supra qd phi non
 cognouerunt misterium diuinam
 personam p. p. que fuit pater
 nitas filio et processio. **Iuxta**
 illud apli. i. ad cor. **vj.** loqui
 mur dei sapienciam quā nemo
 p. ap. huius seculi nouit scz phi
 losophor fm glosam cognoue
 runt tamen quedā attributa q
 appropiatur p. somis sicut pote
 tia appropiatur patri sapiencia
 filio et sp. s. s. bonitas.
Si vero aliquis quereret **qd** qd
 est ergo necessaria cognitio trī
 nitatis si humana racōe cogno
 sci nō potest. **Respōdet Tho.** qd
 talis cognitio necessaria est no
 bis dupliciter. **Uno** modo ad re
 cte sciendum de creatōe reuz
Per hoc em qd dicitur deū omnia
 fecisse verbo suo. excludit erro
 ponētū deū p. duxisse res ex necē
 tate nature. **Per** hoc at qd pon
 mus in eo p. cessionē amoris oī
 ditur qd deus nō p. p. t. aliqua
 indigentiam p. duxit creaturas
 ne q. p. p. t. aliqua causam extē
 secam. sed p. p. t. amorem sue bo
 nitatis. **Secūdo** fuit necessaria
 cognitio trīnitatis ad recte sci
 endum de salute generis huma
 ni que p. ficitur per filium. incar
 natum

Secundum qd considerandum

occurrit de trīnitate dicitur scri
 pturē p. nūda cō. **In** veteri nāq
 lege sepius pluralitas persona
 rum est p. signata. **Nam** scribit
 genesis primo. **In** principio cre
 auit deus celum et terram. scd
Nicolaum de lyra hebraica veri
 tas habet. **In** principio he loym
 creauit celum et terram. **He lo**
ym autem est plurale huius nō
 minis. **Hel.** sicut patet scienti
 bus proprietates ydeomatis he
 brei. **per** hoc autem qd nomē plu
 rale diuinū cōiungitur cum ver
 bo singularis numeri. cum dicit
 creauit he loym. ac si diceret cre
 auit dij. ostēdit scripturā qd in
 deo est aliqua pluralitas in om
 nitate eēnāe et talis modus frequē
 tissime in veteri testamēto inue
 nitur. **Sed** contra hoc respon
 dent iudei dicentes. qd hoc nomē
 he loym qn ponitur pro deo im
 p. p. t. dicitur et indifferenter
 accipitur pro suo plurali et sin
 gulari. quando autem de deo ve
 ro dicitur semper accipitur i sin
 gulari. et sic sumitur in proposi
 to quando dicitur. **In** principio
 creauit he loym. i. deus. **Ad** quā
 solutionem m. f. r. g. dam argu
 it nicolaus de lyra ex textu sa
 cre scripturē quia hoc nomen he
 loym quando ponitur pro deo et
 alia nomina diuinā dicunt frequē
 ter de deo vero in plurali. qd
 patet manifeste quia cōiun
 gitur cū adiectiuis pluralis nūi

Unde **Jofue** ultimo dicitur. Non potestis seruire dño. q̄ ipse dominus sanctus est hebrayca veritas habet sic. Non potestis seruire dño q̄ heoloim sancti ipse ē. **Item** **Itzere**. xxij. c. Peruertistis verba dei uiuentis deũ exercitiũ dei vestri. Hebrayca veritas sic habet Peruertistis verba heoloim uiuentium domini. Et notãdũ q̄ ibi ponitur nomen dei thethagramaton cũ dicitur in auctoritate premissa dñi exercitiũ. Vbi enim habem⁹ domini in hebreo ponitur nomen dñi thethagramaton qd̄ significat diuinã naturam s̄m suas proprietates intrinsecas absq̄ respectu ad extra et sic patet q̄ in intrinsecis diuinitatis ē aliqua pluralitas p̄ pluralitatẽ immediate p̄cedentem cũ dico in auctoritate. Peruertistis verba heoloim. i. deorũ uiuentũ et coniungitur ista pluralitas nomini di thethagramaton cũ immediate subditur dñi exercitiũ. Et sic patet p̄ hoc q̄ in unitate diuine eẽndie est aliqua pluralitas cum summa simplicitate qd̄ nõ est in alijs quia semp̄ ubi scripturã ponit aliquid denotans pluralitatem p̄sonarũ ibidem ostẽdit eẽndie unitatem. **Item** **Psalm.** liij. scribitur sic. Dominabitur tui qui fecit te dñs deus exercitiũ nomen eius. veritas hebrayca sic habet. Domi-

natores tui factores tui domin⁹ exercitiũ nomen eius. In hac auctoritate ubi ponitur de⁹ exercitiũ nomen eius ponitur nomen dei thethagramaton. et iõ potest arguã sicut ex precedenti. Similiter hoc nomẽ heoloim frequenter coniungitur cũ verbo pluralis numeri. verbi gratia. **Ex** viij. dicitur. Que est gens vt populus israel in terra p̄pter quã uenit dominus vt redimeret sibi populum. hebrayca veritas habet uerunt heoloim. Sicut adhuc ap̄phetis alio modo prenũciata trinitas personarum. **Unde** **psalm.** xliij. dicitur. **Sedes** tua deus in seculum seculi virga directionis virga regni tui. Propterea uenit te deus deus tuus. s̄m nicolaũ de lyra super. i. c. ad hebreos. In hac auctoritate exprimitur christus tamq̄ deus uentus q̄ in humanitate uentus est plenitudinis gratie. exprimitur per hoc deus uingens tanq̄ persona distincta ab ipso uento quia scripturã de ipso uingendo loquitur tamq̄m de alia persona. Insuper ex parte dei uingens duplicatur hoc nomen deus cum dicitur. Venit te deus deus tuus ad denotandum personam patris et spiritus sancti. Sed moderni iudei exponunt hunc psalm. de Assuero et dicunt q̄ iste psalm⁹ factus ē a **Mardocheo** sed hoc p̄ falsũ

Primo quod non intitulatur a mar
 docheo sicut aliqui psalmi inti
 tulatur ab asaph qui eos fecit
 ut patet in titulo psalmi .xlvi. et in
 pluribus alijs locis. **I**ste autem psalmus
 intitulatur a dauid. ut patet in he
 brayco. **H**oc etiam patet per litteras
 psalmi sequentis. quod iste rex de quo
 est psalmus habetur tamquam deus adorandus
 secundum quod ibidem dicitur. **C**oncupiscet rex
 decorem tuum quia ipse est dominus deus
 tuus et adorabunt eum. **S**i autem illa
 verba dicantur de assuero rege se
 quitur quod mardocheus induceret
 totum populum et ipsa hester ad
 quam diriguntur verba premissa
 secundum expositionem eorum ad adorandum
 assuerum sicut deum quod manifeste
 patet falsum. quia in eodem libro dicitur
 quod noluit flexere coram Aman. ne
 honorem dei transferret in homi
 nem. **H**oc etiam patet per translatio
 nem caldaicam super psalmum istum
 quae auctentica est apud hebreos. **U**bi
 enim in hoc psalmo habetur sic **S**per
 osus forma patris filijs hominum dif
 fusa est gratia in labijs tuis caldai
 cum sic habetur **P**ulchritudo tua mes
 sia maior quam filiorum hominum da
 tus est spiritus prophetiae in labijs tu
 is. sic ergo patet ex predictis quod au
 thoritas que hic inducitur de il
 lo psalmo ad litteram intelligitur de
 christo. **I**tem ostenditur pluralitas
 personarum in psalmo. **D**ixit dominus
 domino re. qui ad litteram de christo est in
 telligendus. sed iudei aliqui di

cunt ipsum debere intelligi de ab
 ham et quod eliezer eius dispensa
 tor fecit illum ad reddendum gratias
 deo de victoria quam habuit ab
 ham contra illos reges qui capti
 uauerant loth nepotem suum secundum
 quod habetur geneseo .xvi. sed hoc patet fal
 sum ex titulo psalmi. quia non intitulatur
 ab ipso eliezer sed a dauid. **I**tem
 dicunt alij quod est factus a dauid non
 tamen loquitur de christo sed de ange
 lo suo ut sit sensus. **D**ixit dominus
 domino meo. in angelum me custodie
 ti sed hoc patet falsum quia infra di
 citur **T**u es sacerdos in eternum
 sacerdotium vero non competit ange
 lis. **I**tem secundum nicolaum de lyra su
 per epistolam ad hebreos dicen
 dum quod ad litteram est psalmus
 factus a dauid loquens de christo
 et hoc per translationem cal
 daicam quae ubi habetur **D**ixit dominus
 domino meo caldaicum sic habet **D**ix
 it dominus verbo suo **I**tem ex illo quod
 sequitur **E**xortero ante iudaeum et ge
 nuum te quod non praesertim competere
 nisi filio dei et per has condicio
 nes quod dicitur hic verbum dei et
 exortero et dei substantia osten
 ditur unitas essentiae quia diu
 nitas pluralitati non potest. **P**er
 hoc enim quod dicitur genitus de
 substantia dei ostendit distinctio per
 sone quia nulla res gignit seipsam
Similiter per hoc quod dicitur sede ad dex
 teram dei **O**na enim persona non po
 test sedere ad dexteram sui ipsius.

Insup ostenditur pluralitas p
sonar. **Plsaie. xlviij.** ubi dicitur
Non a principio in abscondito
locutus sum ex tempore anteqm
fierent ibi etā et nūc dñs meus
misit me et spiritus ei⁹. Ita sūt
verba dei loquentis qđ ptz ex
textu precedenti et similit ex hoc
qđ immediate subditur **Hec di**
xit redemptor tuus sanctus isrl̄
In hac auctoritate loquitur de
datione legis que data fuit in
manifesto ⁊ de die et audiente
omni populo vocē dei loquentis
vt habet **exo. xix. et xx. c.** et hoc
est qđ dicit. **Non a principio lo**
cutus sum in abscondito. i. ipa
lex fuit data et immediate sub
dit et nūc dñs me⁹ misit me et
spūs eius. hic deus dicit se mes
siam a deo et a spū eius. Nūc au
tem est ita qđ inter mittentes ⁊
missum debet eē semi distinctio
psonalis quia trinitas psonar
est in diuinis scz missi dei mit
tentis et spūs eius. deum autez
missum dicimus filium in carna
tum deum mittentem patrez et
spiritum eius spiritum sanctum
Adhuc prenūciata fuit trinitas
psonarū diuinarū. **Plsa. vi. c.**
ubi dicitur. **In anno quo mor**
tuus est rex **Ozias** vidi dñm se
dentem super solium excelsū ⁊
eleuatum et ea que sub ipō erāt
replebant templū seraphim sta
bant subter illud sex ale vni et

sex ale alterū et infra clamabāt
alter ad alterum **Pand⁹ Pand⁹**
Sanctus Sanctus dñs deus exerci
tuum. Plena est om̄s terra glo
ria eius. et in psalmo dicit. **Be**
nedicat nos de⁹ de⁹ nost et bene
dicat nos deus vbi ter hoc no
men de⁹ replicatur

Terciū qđ occurrit confide
randum circa trinitatem dicitur
superna reuelatio. Nam in no
ua lege vt dicit alexander in p
mo summe. Manifestata ē tri
nitas personarū nō soluz fm
numerū et distinctionem s̄ eā
fm originem et proprietatem que
persona prima a nullo est pater
et secunda genita filius. et ter
cia spiritus sanctus. **Vnde Job.**
prima cano. c. v. Tres sunt qui
testimoniū dant in celo. pater
verbum et spūs sanct⁹. **Hij tres**
vnus sunt Item christus dixit
Matth. Euntes docete gentes
baptizantes in nomine patris
et filij et spiritus sancti. Item in
baptismo Christus apparuit in
assumpta carne. pater in voce
spiritus sanct⁹ in columbe spe
cie vt patet **Luce. iij. et Matth.**
xvij. Pater apparuit in voce. fi
lius in assumpta humanitate.
et spiritus sanct⁹ in nube. **Paes**
dum autē in hic fm **Alexandru**
in primo summe qđ appatio ali
qñdo dicitur manifestatio facta
in aliq̄ effcū intelligibili oblato

intellectu et sic sumitur sapien-
 cie. i. vbi dicitur. **A**paret autem
 hijs qui fidem habent in illu. **A**
 liquando vero dicit manifestatio
 in aliqua similitudine corpo-
 rali oblata ymaginacione et hoc
 modo dicitur angelus apparere
 in somnis. **M**atth. .ij. et eadē ip-
 se dñs **D**anieli. **D**anielis. .vij.
Aspicebam in visu noctis. et sa-
 lomoni. .ij. **R**. .ij. **T**ercio modo
 dicitur apparicio manifestacio
 in aliquo signo sensibili repren-
 tato sensui. siue illud signu sit
 visibile siue sit audibile. et hoc
 modo apparuit pater in nouo te-
 stamento. ut patet **M**at. .xvij.
 et **J**oh. .xij. **Q**uarto modo dicitur
 apparicio manifestacio facta in
 aliqua similitudine corporali se-
 sibili oblata visui et sic visitatio
 a modo dicitur apparicio. **E**t
 sic dicitur q apparicio non solu
 dicitur manifestatio in signo vi-
 sibili sed etiā audibili. **S**i autē
 queratur quare non apparuit
 spūs scūs in aliqua voce siue si-
 gno audibili vel etiā filio. **D**icit
 alex. q congruitas fuit ut sicut
 erat distinctio in personis ita eti-
 am esset distinctio in signis ex-
 pimentibus personas. **V**nde fi-
 lius apparuit in rationali creatu-
 ra sibi vnica vnitate persone.
Spūs scūs in irrationabili creatura
 non vnica sibi vnitate persone
Pater vero in voce tamq in sig-
 no distincto ab vtroq. **E**t qn-

do spātis scūs solus apparuit
 tunc apparuit vtroq modo. scilicet
 in sono tamq in signo audi-
 bili. et in linguis igneis tamq
 in signo visibili.

¶ **Q**uartū considerandū dicitur
 personarum terminatio. **S**unt
 em in diuinis tres tantū perso-
 ne. **S**ed quidam arguūt contra
 sic. **Q**uidquid est in deo est in-
 finitum. sed numerus persona-
 rum est in deo. ergo numerus
 personarum in deo est infinitus.
 et per consequens infinite perso-
 e. **A**d hoc respondet **B**ona. in .i.
 di. .ij. q. auz duplex est infinitas
 scilicet numerat et immensitatis.
 deus est infinitus infinite vite-
 tutis et immensitatis que est in-
 finitas perfectionis et ideo ponē-
 da in deo. **I**nfinitas autē nume-
 ralis quia repugnat perfectioni a
 deo est amouenda. **N**am cum
 deo sit attribuendum quod no-
 bilius est necesse est ponere pes-
 sonarum finitatem. **P**rimo ra-
 tione distinctionis quia in perso-
 nis est distinctio ergo nō confu-
 sio sed vbi est infinitas ibi pon-
 fusio. **S**ecundo ratione ordinis
 quia vbi est ordo ibi est termina-
 tio. **N**am vbi defiat termina-
 tio ibi defiat et mediatio. et per
 consequens ordo sed vbi est ter-
 minatio nō est infinitas. **g**o si in
 personis diuinis est ordo nō erit
 ibi infinitas. **D**icitur **g**o et cōfitem-
 tres tantum personas in diuinis

neq; confundentes psonas neq;
substantiā sepantes q; vt dicit
Anathanas. Alia est em pso-
na patris . alia filij . alia spiritus
sancti . sed patris et filij et spūs
sancti vna est diuinitas equalis
gloria coeterna maiestas quae
pater talis filius talis spiritus sa-
ctus .

¶ Quāntum quod erat cōfide-
rāndū circa trinitatē diuinā p
sonarū dicitur fidelū obligatio
vbi videre debem⁹ vtrum crede-
re explicitē misterium trinitatis
sit d necessitate salutis . et respō-
det tho . xxij . q . iij . q misterium xpī
explicitē credi nō potest sine fide
trinitatis quia in misterio cūcti
hoc cōtinetur q; filius dei carnē
assumpserit q; per grām spirit⁹
sancti mūdus renouauerit ⁊ ite-
rum q; de spiritu sancto concep-
tus fuerit . et ideo eo modo quo
misterium xpī ante chustū fuit
quidem explicitē creditum a ma-
ioribus implicitē autē et quasi
obumbrate a minoribus ita eti-
am et misterium trinitatis **Post**
tempus autē gratie reuelate tā
maiores q; minores tenentur ha-
bere fidem explicitam de miste-
rijs christi praecipue quantū ad
ea que communiter in ecclesia
solemnizantur et publice . Ita
etiam post tempus gratie diuul-
gate tenentur omnes ad explici-
te credendum misterium trinita-

tis . quare etiam oculos mēis
nostrae et deum benedictum cola-
mus honore debito vt sic digni
efficiamur gratia eius per quam
tandē ad ipsam eternā glo-
riam Amen

**Sermo deāmus nonius de ho-
nore et reuerentia deo exhiben-
dis et debitis .**

Estant grauitē circa
cultum dei christiani
quī tanto sunt re pre-
hensibiliores q; to re-
ueras eis est magis nota Omnis
vtiq; na dō magis reuerenter de-
os falsos colit q; christian⁹ po-
pulus deum regem celi . **Adūco**
vt deus nobis ppius et miseri-
coris fiat de honore sibi debito in
hoc sermone dicem⁹ in quo tu-
plex honoz distinguendus est

Prīm⁹ cōsistit in sacroz loco-
rū ueneratione

Secund⁹ in sacraz psonarū
existimāone

Tercā in sacraz deūomia-
rum p̄soluōne

**De p̄mo honore deo debito
quī cōsistit in sacroz loco-
rū ueneratione**

Capitulū p̄mū .